

Rozdíly ve vztahové vazbě k matce dle pohlaví a věku u českých adolescentů

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=54>

Vztahová vazba (attachment) je fenoménem, který byl mnoha týmy důkladně prozkoumán. O vztahu attachmentu k celé řadě dalších faktorů a fenoménů, jako jsou například rizikové chování nebo různé psychické onemocnění máme již mnoho informací, nicméně mnohem méně informací máme o rozdílech ve vztahové vazbě napříč pohlavím, věkem, kulturami a celou řadou dalších socio-demografických údajů.

I tyto data však naštěstí postupně přibývají a vynořují se výzkumy, které se právě na tyto rozdíly soustředí. Například výzkumný tým Vu, B. T., Van Heel, M. a dalších našel významné rozdíly mezi pohlavími, napříč kulturami i napříč věkovými skupinami (Vu, B. T., Van Heel, M., et al., 2022)

V této zprávě se podíváme, jak se liší míra důvěry k matce, míra komunikace s matkou, odcizení vůči matce a celková míra attachmentu k matce dle věku a pohlaví u českých adolescentů.

V našem datovém souboru se nachází 199 respondentů ve věku 15-20 let. Počet dívek a chlapců je v souboru vyrovnaný.

Připravená data jsme v programu STATISTICA testovali pomocí metody MANOVA, která se používá k testování rozdílů mezi dvěma nebo více skupinami, kdy je měřena více než jedna závislá proměnná.

Jedná se o rozšíření analýzy rozptylu ANOVA. Výhodou MANOVA je, že nám umožňuje porovnávat nejen rozdíly mezi jednou závislou proměnnou napříč skupinami, ale také rozdíly mezi více závislými proměnnými, tudíž nemusíme dělat několik jednotlivých testů pro každou závislou proměnnou zvlášť, ušetříme čas a zpřesníme naše výsledky.

MANOVA nám tedy umožňuje zjistit, zda existují rozdíly mezi skupinami vzhledem k sadě závislých proměnných, a také umožňuje určit, které z proměnných jsou důležité při vysvětlování rozdílů mezi skupinami.

V našem případě máme tyto závislé proměnné:

- Důvěra k matce
- Komunikace s matkou
- Odcizení vůči matce
- Celková míra attachmentu k matce

A tyto nezávislé proměnné:

- Věk
- Pohlaví

Chceme-li zjistit, zda existují signifikantní rozdíly mezi pohlavími a napříč věkem ve všech závislých proměnných, které společně vykreslují podobu a sílu vztahové vazby k matce zároveň, je pro nás MANOVA ideálním testem.

Při statistické analýze jsme pro oba regresory (pohlaví a věk) vypočítali Wilksovu lambda. Při interpretaci tohoto údaje se můžeme řídit pravidlem „čím větší, tím horší“, tj. čím vyšší hodnoty Wilksova lambda dosahuje, tím méně signifikantní rozdíl jsme našli. Jak nám napovídá i získaná p hodnota, v našem případě nebyly nalezeny významné rozdíly mezi pohlavími ani napříč věkovými skupinami.

Tabulka 1: výsledky testu MANOVA pro naše data

Proměnná	Wilksova lambda	p
Věk	0,989	0,578
Pohlaví	0,979	0,276

Pokud bychom našli signifikantní rozdíl například mezi pohlavími (Wilksova lambda by byla nižší a p hodnota by byla menší než 0,05), věděli bychom, že má smysl naše data porobit post-hoc testu, který by nám o nalezeném rozdílu poskytl více informací (například bychom věděli v jakém konkrétním směru jsme rozdíl našli).

Zdoje:

- Dostál, D. (2016). Mnohorozměrné statistické metody v psychologii – studijní opora pro rok 2016/17 k předmětům KMPDM a KMPDN. Univerzita Palackého v Olomouci
- Vu, B. T., Van Heel, M., Finet, C., Cuyvers, B., Houbrechts, M., Hoang, T. D., Cao, T. A., Duong, H. H., & Bosmans, G. (2022). Comparing attachment across cultures, child gender, age, and parental gender: Vietnamese versus Belgian adolescents' self-reported attachment anxiety and avoidance. *Psychological Assessment*, 34(9), 846–859.
<https://doi.org/10.1037/pas0001143>